

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Székely-utca, a hídkaputól kimenet balra a 28. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ár évi nyolcvanra 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5 hasábol sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. minden hirdetés után 30 kr. blyogdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivataltól kezdődik. A nyitott cikkeket sora után 20 kr. előlegbeutlás mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtáros, STRIN J. könyvkereskedése.

Legfelsőbb királyi leirat.

ELSŐ FERENCZ JÓZSEF.

Isten kegyelméből austriai Császár, Magyar-, Cseh-, Halics- és Ladomérországok Apostoli, ugy Lombardia, Velence és Illyria

Királya, Austria Főhercege stb.

Hú Magyarországnak s az ahhoz kapcsolt Részek zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az Általunk 1865-ik évi karácsonbó 10 dik napjára szabad királyi Pest városunkba összehívott országgyűlésen egybegyűltek, üdvöt és kegyelmünket!

Kedvelt Híveink!

Kegyesen fogadjuk az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők hú ragaszkodásának folyó évi február hó 26-án kelt legalázatosabb felirataikban foglalt kifejezését, és azt, valamint atyai szándokaink hálás elismerését öszinte bizodalunk kedves tanúságaként veszzük. E bizalom viszonzásául Mi is tartaléknélküli nyíltsággal közöljük választunk felirataikban foglalt azon kívánalmakra nézve, melyek iránt a fennforgó viszonyok fontossága fejedelmi szándokaink bővebb kifejtését sürgetőleg igényli.

Megnyugvással vettük azon egyetértést, mely az országgyűlési egyezményeknek a sanctio pragmaticában adott kiindulási pontjára nézve létesül. Az érdek- és védelmi közösség eszméje, mint azt az országos főrendek feliratában látjuk kiemelve, képezte a pragmatica sanctio keletkezése előtt majdnem két századdal Magyarország és fenséges Uralkodó-házunk örökös tartományai közötti tartós csatlakozás főb indokát, és habár szivesen elismerjük: hogy e közösségnek az érintett alaptörvényben foglalt szabatos körvonalozása által az örökös tartományok növekedtek erőben és hatalomban, viszont nem lehet félreismerni, hogy Uralkodó-házunk országglása alatti népek e frigy-sülése, midőn Magyarország területi épégét és nemzeti önállását fenntartotta, egyuttal külbiztonságának leghatározóbb támaszává vált. A csatlakozás jótékonyágának e kölcsönösségénél fogva tehát legfőbb törekvésünknek oda kell irányulnia, hogy ennek áldásai tartósan biztosítva legyenek, és ezért a pragmatica sanctio alapelveinek sértetlen fenntartása mellett az érdek- és védelmi közösségből folyó viszonyok korszerűtlen rendeztessenek.

A magyar koronához tartozó országok birodalmunk öszegének igen tekintélyes részét képezik. Ennek erkölcsi és anyagi ereje, jóléte, helynyugalma és biztonsága feltételezve van amazok hasonló állapotától és ezek kölcsönösen hatnak egymásra. Fokozza e hatást a közbenő vámok megszüntetésén túl a közlekedési és forgalmi eszközök rendkívüli mérvben növekedett tökéletesítése, mely az érdekeiket ezernyi szállal fűzi egybe.

Ezen időközben bővebb kifejtést nyert állapotok annál szabatosabb rendezést igényelnek, minél hiányosabbak e részben Magyarország azon legutóbbi törvényei, melyek annak belkormányzatát átalakították de a birodalom egyéb országaival és tartományaiival szükséges egybefüggésről vagy éppen nem, vagy nem kielégítőleg gondoskodtak.

A dolog természete és népeink öszegének legfontosabb érdekei azt igényelvé, hogy egyszerre és egy uttal intéztessék el mindaz, mi egymással összefügg, és minnek egymásra befolyása van, uralkodói kötelmeink és népeink valódi java iránti gondoskodásunk egyiránt követelik, hogy a magyar alkotmányos állapotok Általunk czélba vett helyreállítása, és hatályba léptetése mellett függőben maradjon és bizonytalanságban hagyatni ne engedjük azon ügyeket, melyeknek czélszerű és kölcsönösen kielégítő rendezésétől a birodalmunkat alkotó külön országoknak békés és jótékony együttléte, valamint a birodalom biztonsága, tekintélye és hatalma egyképpen feltételezve vannak.

Egy okból kívántuk az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők figyelmét első vonalban a közös ügyek tárgyalása és kezelésének módozataira irányozni, és az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők belátásába vetett bizalmunkban nem csalatkozánk.

Elismerik ugyanis, miként „léteznek ily közös viszonyok, és igyekeztük oda kívánják irányozni, hogy e viszonyok megállapítására és mikénti kezelésére nézve oly határozatok jöjjenek létre, melyek alkotmányos önállásuk és törvényes függetlenségük veszélyeztetése nélkül a czélnak megfelelőjenek.

Mintán birodalmunk azon országait is, melyek eddig alkotmányos jogokkal nem bírtak vala, ilyekkel ruháztuk fel, azt, — hogy Magyarország al-

kotmányos önállását és törvényes függetlenségét áldozatul hozza, nem követelhetjük; de azt várjuk, és az ország belátásába és érdekei tiszta felfogásába helyezett atyai bizalommal azt várhatjuk is, hogy alkotmányos önállóságát, melynek okszerű korlátait a sanctio pragmatica szellemében trónbeszédfünk említi föl, nem önmaga elszigetelése, és ezáltal okvetlen bekövetkező elgyengülésére, hanem valódi és maradandó érdekei érvényesítésére szolgáló eszköz gyanánt kívánandja is, tudandja is gyakorolnia.

A közös ügyekre jogosult befolyásának e gyakorolhatása képezendi az önállás erős biztosítékát ugyanakkor, midőn annak jótékony hatása a birodalom jóléte, biztonsága és hatalmának emelésére is ki fog terjedni.

Megelégedéssel fogjuk tehát szemlélni az erre vonatkozó tanácskozások megindulását, és bizton hiszzük, hogy e kérdések beható tárgyalása fonálán önként fog az 1848-diki törvények utánvizsgálatának és czélszerű módosításának szüksége felmerülni. A közös ügyek kérdésének megfajtése nem egyedül azoknak megállapításában találja kielégítő megoldását, hanem szükségkép feltételezi azok egyseges, minden fennakadás ellen megóvott kezelését, és épp úgy a törvényhozó, mint a végrehajtó hatalom öszhangzó működésének biztosítását. Az ezekre vonatkozó kormányzati ágaknak oly mérvbeni önálló kezelése tehát, mint azt az 1848-ik évi 3. t. cz. a kellő szerves összefüggés mellőzésével megállapította, a közös ügyek sikeres kezelésének lehetőségét kizárja.

E törvények módosítása egyébiránt, mint ezt már trónbeszédfünkben kijelentettük, az okból is szükséges, mert az 1848 ki 2-ik, 3-ik s 4-ik t. cz. némely rendelkezési egyenesen királyi jogainkra ütökzenek. A 3. t. czikben felállított kormányalakzat gyakorlati alkalmazhatóságának feltételt a 2. t. czikben érintett teljhatalma fejedelmi helyettes képezi, a miben — a monarchiai egységnek a sanctio pragmaticában gyökerező elve, az ebből folyó uralkodói tiszták és személyes érzelmeinknél fogva, melyekkel kedvelt Magyarországnak irányában viseltetünk, s a melyektől indítatva alkotmányos uralkodói tisztünket közvetlenül szándékunk gyakorolni, — soha sem fogánk megnyugodtatni; épp oly kevésé bírnánk megnyugodni a 4-ik t. cz. azon határozmányában, mely szerint az országgyűlés felosztása a költségvetés megállapítása előtt nem volna foganatosítható.

Hiszzük, hogy azon okoknál fogva, melyek az országnak alkotmányos jogai iránti ragaszkodását a kegyelet oly magas fokára emelik, az ország alkotmánya sark-követ képező királyi jogainknak és tekintélyünknek épségét és sérthetlenségét is szentül fogja fenn tartani.

Mellőzhetnénk tartjuk továbbá az országosan egybegyűlt képviselők figyelmét azon nehézségekre irányozni, melyekbe a helyhatóságok rögtöni helyreállítása ütközik, már azért is, mert az 1848-ki XVI. és XVII. t. czikkek ideiglenes, és egyedül az akkori pillanat igényeihez mért szabványainak sikeresítése, — tekintettel a társas viszonyok közbefüggő átalakulására, a beligazgatás követelményeinek legnagyobb veszélyeztetése nélkül lehetetlenne vált. A megyei rendszer az ország első alapítójának uralkodásától kezdve folytonos gyakorlat által a nemzet életébe szövődött, s az 1848-ki törvények, midőn az ország kormányzatának alakját megváltoztatták a nélkül, hogy azt ezen ősi intézménnyel öszhangzásba helyezték volna, oly elvi ellentétet állapítottak meg, melynek megoldása csak a legbehatóbb tanulmányozás és komoly megvitás alapján várható. Óhajtuk tehát, hogy az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők ez állapotok rendezését kiváló figyelmük tárgyává téven, tanácskozásaik eredményét Elénkbe terjesztjen, stírgős feladataik közé sorolják.

Okvetlen szükséges továbbá, hogy a nemzet-örögről szóló XXII-dik törvényekkel előrtéassék, miután létezésének rövid időtartama alatt a nép felesleges terhelését, és a békés foglalkozástól elvonatását okozta, czélját pedig a közbiztonság fenntartását tévesztve, — épp ellenkező irányban gyakorolta hatását.

Kíváncos ezenkívül, hogy az 1848-ki törvények mindazon határozmányai, melyek Általunk eddig foganatosítása nem lettek, annak idején gondosan átvizsgáltságának, miután azok világrendítő viszonyok nyomása alatt keletkezvén, a rögtönzés jellegét viselik magunkon: mit az elmélet feltüntet, és a gyakorlat még azoknál is megerősít, a melyeknek foganatba-vétele, mint p. o. a választási törvényé, két ízben megkísérelve lön. Ezekből önként foly, hogy e törvényeknek a

jogfolytonosság alapján igénybe vett tettleges helyreállításába — azoknak szorgos átvizsgálása, a tényleges viszonyok igényeihez leendő idomítása, a tapasztalás tanúságához mért tökéletesítése előtt — fejedelmi hivatásunk érzetében nem egyezhetünk.

Nem pillanatnyi megayugtató, hanem állandó czélszerű intézkedések létrehozatala fekszik atyai szívünkön, és a közszolgálat különböző ágai jövődő rendének mszállapítása előtt a létező szerkezetet felbomlásnak indítani, az államgépezet kerekeit zavarba hozni, egy ideiglenes állapotot a másikkal felváltani, és ezáltal a csillapodni indult kedélyek nyugalomát szélesebb körben megingatni, uralkodói tisztánk s öszses népeink iránybani kötelmeink egyiránt tiltják. Az országosan egybegyűlt képviselők maguk is érzik ez átmenet nehezségeit, és azok irányában a szigorú törvényesség helyett a körülmenyek méltányos figyelembevételét helyezik kiállításba. — Tőlük függ elősegíteni alkotmányunk helyreállítására irányzott atyai törekvéseinket, ha e méltányosság fokozott mérvét a jelen állapotok bírálatá körül is alkalmazni hajlandók.

Nálunk senki sem érezte inkább azon nehezségek és akadályok súlyát, melyek nem egy oldalról gördültek a kiegyenlítésnek Általunk kezdeményezett műve elé; mégis öntagadással és szilárd elötökzéssel léptünk az ország bizalmának lelkesült nyilvánulásai között — e ténre, melyen — hinni szeretjük — az országos főrendek és képviselők szíves támogatásával találkozni fogunk, már azért is, mert a siker dicsősége épp úgy, mint a felelősség terhe Reánk és az országra egyiránt fog háramlani.

A jogfolytonosság gyakorlati alkalmazásának a jelen rendkívüli körülmények között csak is abban látjuk lehetőségét, hogy a törvények változtatása egyedül a törvényhozás jogosult tényezői közreműködése mellett eszközöndő országgyűlési megállapodások alapján történjék. Igazolja ezt a történelem, melynek lapjai nem egy példát hoznak föl a felől, hogy hason körülmények között hasonló eljárás követetett, mely példák követése annál inkább ajánlható, minél áthatóbb volt a rázkódtatás, melynek sajnos következményent elhárítani közös törekvéseink feladatát képezi.

Ekképpen létre fog jöhetni az értesítés, ki fognak egyenlítettetni a nehézségek és rendeztetetni mindazon viszonyok, melyeknek, ha a jövődő bonyodalmak forrását végleg elrekesztetni akarjuk, tisztába hozatni s elintéztetni szükséges.

Mélyen érezzük Mi is a Reánk barúlo kötelmek súlyát, érezzük a királyi felavatásnak közjogi jelentőségét és a hitnek szentségét, melylyel a koronázott király fogadalmat tesz az alkotmány sértetlen megtartására. De éppen azért, mert a koronázást nem tartjuk egyedül ünneplés szeritársának, tartózkodunk oly törvényes határozmányok helyreállításától, melyek sértetlen fenntartását eskünkkel erősíteni valóságos hitünk és lelkiismeretünk sugallata egyiránt tiltják. És ugy vagyunk meggyőződve, hogy az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők e vallásos érzelmeinkben fogják az ország alkotmányos létének legbiztosab zálogát fölismerui.

Mintán ez ünneplés cselekmény remélhetőleg véget vetend a politikai élet ingatagságának, aggálytalanul fogjuk követelni kegyelemre mindenkor kész atyai hajlamát, és a közrend veszélyeztetése nélkül gyakorolhatni teljes mérvben királyi jogaink legnemesbikét.

Az országgyűlés kiegészítését tárgyzó, és Dalmátára, Fiumére és azon kerületekre, melyeket az 1848-diki V. törvényezik az országgyűlésre meghivatni rendel, vonatkozó kérelmüket illetőleg, miután e kérdések Horvát- és Tótországok közjogi viszonylatának szerencsés megoldásával állanak szoros kapcsolatban, azok tüzetes tárgyalását akkorra véljük halasztandónak, midőn a folyó eszt. február hó 27-kén Horvát- és Tótországok gyűléséhez intézett k. leiratunk következtében megnyúló országgyűlési tanácskozmányok során erre vonatkozó javallataik fognak élénkbe terjesztetni.

Kedvesen vettük az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők azon ígértét, miszerint „a hon polgárainak minden osztályai iránt vallás és nyelkülönbség nélkül az igazság és méltányosság elveit fogják mindenkor irányadókul tekinteni, és hogy jelesül Magyarországnak nem-magyar ajkú lakosai irányában mindazt, a mit e részben az ő érdekeik, és a haza közérdeke megkíván, törvény által óhajják biztosítani.“ Uralkodói tisztánk teljesítésének sorában legkedvesebb teendőink közé fog tartózni mindaz, a mivel az ország területi épségének fenntartása mellett ez Általunk buzgón óhajtott eredmény valóstítását előmozdítatjuk; mert az or-

szág lakosainak békéjét, egyetértését és érdekeiben egybeforrását mindenkor élénk örömmel fogjuk szemlélni, és hathatósan gyamolítani.

Az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők erőyes tevékenysége és bölcs gondoskodásától függ immár siettetni azon időpontot, a melyben fejedelmi jogaink épsége, birodalmunk jogos követelményei és a társországok méltányos igényeivel öszhangzó javallataik Elénkbe terjesztetni fognak; és Mi élénkbe legszebb pillanatai közé fogjuk sorolni azt, midőn megnyugtató öntudattal mondhatjuk: miképpen ezek szentesítésével kedvelt Magyarországnak és népeink öszegének valódi javát mozdítottuk elő és talpkövet raktuk le birodalmunk ereje emelkedésének, jóléte gyarapodásának és biztonságá öreghedésének.

Kikhez egyébiránt császári királyi kegyelmünk s kegyelmességünkkel állandóan hajlandók maradjunk.

Kelt Magyarországnak fővárosában Budán, böjtmáshó 3-kán ezer nyolczszáz hatvanhatodik évben.

Ferencz József m. k.

Majláth György m. k.

Barthos János m. k.

Kolozsvár, márt. 3.

(D.) A moldva-oláhországi elég jámbor forradalom minden mérsékeltisége mellett hatott a kedélyekre, s még némi izgatottságot is tagadhatlanul keltett fölkint a szomszédos országok lakóinak figyelmében.

A legtöbbben az orosz proteciót látják ama mozgalom hátamegett, a mely gyanut nagyon is igazolnak az azt megelőzőt csapatomozgalmak a lengyel és bessarabiai határszéleken.

Halljuk a dajka meséket, a kik az oroszok beütésével ijesztgetik makranczoskodó ápoltságait, s a serdülő gyerekek zászlók alatt fakardjaikkal muszkát vernek, de ez időjelenségekre mindamellett meg nem döbentünk, s nem hisszük, hogy még most azon szomszéd országi mozgalomnak több eredménye legyen egy kis vazali fejedelmi trónon a személy változásánál.

Sőt éppen azon tényezők, a kik az oláh directorium élén állanak, inkább ugy tűnnek fel előttünk, mint a kik tudják „quid humeri valeant“, s a helyett, hogy az ő rómaiak soha el nem érhető nagyságának utópiával altatnak magokat, hazájuknak kellő jólétet, nyugalmat, s történelmi multokra alapított biztosabb kifejlést óhajtanak, egy szóval bizonyosnak látjuk, hogy Papiu Illarianu-féle kibujdosott doemagokat nem fogunk látni Moldva-Oláhország ministeri székeiben, a mint ez történt Kuza alatt, ki nek despotikus kormányzása a modern népszabadság köpenye alá buva szabad röptet engedett a legnevelteseb utópiáknak is, csak hogy a polgári rajongás hajjai alul magának a kincseket kibuvarkodhassa.

Már évek óta látszott, hogy azon egész multat felforgató kormányzásnak jövője nem lehet; kis, és alárendelt tartományocskák nem lehetnek arra hivatva, hogy Európa vezéreszmének lobogóival a legelső sorban haladjanak. Eleget tett minden kis ország, ha nyomban követni törekszik a nagyobbakat a század nemesebb vívmányaiban.

Kuza szerencsétlen politikája, mint minden politika, mely szabadelvű frasisok alá rejt az absolutismust, mint a kártyavár a legkisebb lökésre gyorsan és erőtellenül összepottyan.

Az oláhok valamelyik európai házból akarnak maguknak dinastiát; de nehezen hiszzük, hogy erre vállalkozó akadjon, Moldva-Oláhország nem igen van hivatva önálló országglásra, a mióta fennáll örökön örökre egyik vagy másik nagyhatalom hübéres tartománya volt s nemzetiségi és földirati viszonyai, valamint népfejlődési állásánál fogva egyéb nem is lehet.

Mint a magyar királysággal öszszelővadt területnek a foederatív, fekvés és nemzetközi viszonyokhoz képest lehetne szebb kifejlődése s virágzó előmenetele ugy az alkotmányos, mint az államgazdászati téren; azonban ama most fejlődni kezdő nemzetiség nagyobb álmokkal van még önmagáról, hogysen sorsát beismerhesse, s egy oly barbár nemzetiségnek — a minőnek ők még tankönyveikben is a magyarokat hirdetik — nem hozhatna semmi üdvöt a kilátás ama hivatás teljesülésére is.

A Fekete tenger lehetne világra ható erősbüdsünk határa; de a Kárpátok gyűrűzte a mi nemzeti életünk s biztonságunk kipróbált védőfalát, s mi túl azon nem vágyakozunk mindaddig, míg nagy politikai tapasztalatok nem csillapítják a nemzeti égi ábrándozások azon ferveit, amelyek Európát sok részének már annyi rossz órák okoztak.

Hogy a moldva-oláhországi mozgalom fejei helyesen bírálják meg sorsukat, midőn valamely külső uralkodó-házat szándékoznak érdekeik közé átlátni, azt tagadni nem lehet; mi azonban nehezen hiszszük, hogy valamelyik suverain család óhajta az osman autocratia hűbéresévé válnia. Beléphetnek oda azon számításokkal, hogy ezen hűbéres viszonyból kibontakozzék, de hol a háttér, hová magát megvesse ily nagy törekvésekre nézve?

Külsővetségekre nem támaszkodhatik, mert az északi s nyugati nagyhatalmak féltékenysége miatt éppen úgy légben lebeg most az ozmánok minden tartománya, mint a Mohamed koporsója; ha egy új suverain az orosz karjaiba vetné magát, Európa minden kitünőbb hatalmassága zúdulna fel ellene, ha pedig a nyugati hatalmak vennék gyámságuk alá, akkor az orosz lenne örökön örökkel oldalában, mint volt Cirkásziának, míg el nem nyelte; gyámság nélkül pedig egy öt milliónyi népességgel bíró ország, mely a miveltésnek még legalsó fokán sem áll, s hol a dúsan termő föld dacára oly nyomasztó a nagybirtok eladósodása, s a köznép pauperismusa, gyámság nélkül ily terület annyi ellenkező elem közt mostanság ki nem vivhatja magát.

Legvalószínűbb, hogy valamelyik kitünő bojár családból fognak végre is egy hospodárt választani, ki nem lesz hivatva arra, hogy, mint Kuza Napoleont paradiázsa, hanem, mint egy suverain hatalom alatti böles kormányzó szeme előtt tartandja az egykori jeles egyiptomi alkirály Mehemed Ali példáját, s arra törekszik, hogy ama terület szerencsés geographiai fekvését felhasználva a nép anyagi sorsát kiemelje, a világkereskedelmi hálózatba bevonja, belső gazdagságot ezen világkereskedelemből kívánalmához képest kifejtse, a megindított anyagi jólét alapján a nép szellemi fejlődését elősegítse; s mialatt a keleti kérdés csöndesen érik, azalatt oda emelje házaja anyagi és szellemi ügyeit, hogy azon nagy érdekek, melyek ama kérdés megoldásában dönteni fognak, Moldva-Olahország lakóiban némi biztosabb támaszt is találjanak, a mit egy gyermekkorú élő népnél, a mely szegény bűlcsojében aranyvárakkal, s tündérmesékkel szereti még magát altatgatni, nehezen lehetnek föl.

És azon higgadságból, melyet a legutóbbi mozgalom vezetők kiűntetnek, remélünk lehet, hogy ők ily csöndes átalakításra törekszenek, s kiválasztva magok közül a legbölesebbet, meg fogják vetni országuk, ha nem oly nagyon csillogó, de erejéhez képest biztos jövőjének alapját.

Mi, a kiknek nemzetfeleink nagy számban élnek ama hospodárság alatt, s mint szomszédok is ama tartományok szellemi és anyagi kifejlődésének csak hasznát vehetjük, mert hisz velők szövetségben, s rajtuk át irányulhat kereskedelmünk az annyi mindenben gazdag, csak szabadságban szegény keletnek; mi csak őszintén fogunk annak örüvendi, ha az ekkor tehetetlenségben magát nagy kísérletekre tulbecsülő politika helyett, eszélyes, józan és böles politika emelkedik ott a felszínre s rendre, és biztosan törekszik megvetni annyi jólétnek, s jövő virágzásnak alapját, a mennyit Európa akkora kis területe s néptöredéke józan észszel magának igényelhet, s a józan ész vezérlete alatt rendre ki is vivhat.

Tisza Kálmán beszéde,

a képviselőház febr. 19-ki ülésében.

Tisztelt képviselőház! Azok után, a melyek e teremben, különösen igen t. barátom, Komárom városának igen t. képviselője által, elmondattak, csak keveset kell magához a felirati javaslatához szólnom. — Én azon nézeteket, melyeket ő kifejezett, magam is osztom. Természetesen úgy mint ő azokat mondotta és értette, nem pedig úgy a mint azokat magyarázni megkíséreltük. Hogy mind a mellett is felszólalok, abban két célozom van. — Az egyik az, hogy igen röviden megmondjam, hogy ámbár óhajtottam volna, miszerint némely elvek, és különösen ama szomorú eshetőség következményeit, ha netalán törvényes kérelmünk ismét megtagadnánk, határozottabban kifejezni óhajtottam volna, mintsem azokat a feliratban feltalálhatjuk, — de ámbár ezt kívántam volna, mégis elfogadom azt egész terjedelmében.

Második célja pedig felszólalásomnak az, hogy megjegyzéseket tegyek azokra, a melyek itt a teremben elmondattak. A mi az elsőhöz, elfogadom egész terjedelmében a javaslatot, mert meggyőződésem szerint az egész ország indokolt

jogos közvéleményének lehető leghűbb kifejezése. (Helyeslés.) Az országos közvélemény ugyanis óhajtja a kibontakozást ama helyzetből, melyben hazánk 17 év óta szenved, és most, midőn a fejedelemnek legmagasabb nyilatkozata folytán azt reméli és megköveteli, megvárja tőlünk, képviselőitől, hogy leközdve a múlt és jelen helyzet által felizgatott érzelmeinket, megtegyünk ez érdekekben mindent, mit a helyzet tennünk enged, és hazánk, nemzetünk iránti kötelességünk tennünk nem tilt. (Helyes.) De midőn ezt kívánja a közvélemény, egyszersmind egy szigorú határt szab, mind vágyainak, mind annak, mit tőlünk vár, vagy mit nekünk tenni megenged, és ezen határ ott kezdődik, melyen hazánk alkotmányos szabadságának, törvényes függetlenségének csontkításához, gyengítéséhez segédkeztet kelene nyújtani. (Helyeslés.) És ha volt valaha indokolt jogos közvélemény, úgy meggyőződésem szerint legalább ezen általam most jellemzett közvélemény az, mert nem tagadhatja senki, hogy a kibontakozást hazánk érdekei nagyon is igénylik; de viszont a felett sem lehet kétsége senkinek, hogy ezen kibontakozás üdvös csak úgy lehet, ha nem csak meg nem gyengítjük, de újult erővel felelevenítjük nemzetünknek azon jogát, hogy koronás királyával egyetemben önmaga határozhatson sorsa felett (helyeslés.) Valóban gyermekded biszékenység kellene ahhoz, hogy a legközelebb is tett tapasztalatok után elhiggye még valaki, hogy ha ezen határozati jogot kezzeinkből kieserítjük, ha bele egyezünk abba, hogy mások gyakoroljanak sorsunkra döntő befolyást, javulni fogna helyzetünk (úgy van.) Ezen közvéleménynek, — mint már mondtam, — hű kifejezője a felirati javaslat. A leglogikusabb hangon, a legnagyobb bizalommal és hódolattal a fejedelem legmagasabb személye irányában szólva, esdve kérve ott is, hol a nemzetnek követelni lehetne, igyekszik elhárítani a kibontakozás akadályait, de egyszersmind híven kifejezi törvényeinkhez, alkotmányunkhoz, hazánk függetlenségéhez ragaszkodásunkat. Ismétlem tehát, hogy én azt egész terjedelmében minden módosítás nélkül elfogadom. (Helyes.) Áttérve beszédem céljának másik részére, legelőször Tolnamegye pinczehelyi kirtilete képviselőjének beszédjére akarok egypár megjegyzést tenni. Nekem ezen terjedelmes és nagy mesterséggel összeállított szónoklathoz aránylag keveset kell szólnom, részint azért, mert igen nagy részben oly kérdéssel foglalkozik, melynek tárgyalásába bocsátkozni most helyén- és időnkivülnek látom; elmondom majd úgy is erre vonatkozó nézeteimet akkor, midőn a felirati javaslatnak ígérete szerint is, egy e tárgyban készült munkát fogja tanácskozásonk alapját képezni. De keveset kell felelnem azért is, mert többekre azok közül, melyekre megjegyzést tenni óhajtottam volna, már mások feleltek, én pedig a tisztelt ház figyelmét ismétlésekkel fárasztani nem akarom. Azon kezdette beszédét a tisztelt képviselő ur, hivatkozván hazánk egy nagy fiának intására, hogy nekünk nem a szív, hanem az ész politikáját kell nekünk helyzetünkben követni. Én ebben vele tökéletesen egyetértek, de éppen azért nem bírom felfogni, hogy ha neki is az a véleménye, miért említett fel oly dolgokat, minők Horváthországban és Erdélyben s az inség ideje alatt történtek! mert bizonyára ezeknek, habár csak egy részét is teszik azoknak, melyek vértünkét okvetetlen hullámzásba kell hogy hozzák, melyeknek emlegetése nem fogja megkönnyíteni, hogy az észpolitikát képesek legyünk követni. (Helyeslés.) Figyelmeztetett bennünket a tiszt. képviselő ur a felelősség azon roppant súlyára, mely reánk fogna nehezéni akkor, ha az Isten ismét egy újabb inséggel sújtaná hazánkat, és ismét nem volnánk még akkor oly helyzetben, hogy országosan segíthetnénk a szenvedőkön. Én reményelem, hogy ez eset nem fog bekövetkezni, de ha bekövetkeznék is, vissza nem utasítom a felelősséget. Ezen felelősség fogja terhelni azokat, kik netán az ország jogos kívánalmának ismét megtagadása által a kibontakozást lehetetlenné teszik. (Helyes.) Soha semmi körülmények között nem fogja terhelni azokat, kik elmegyünk a kibontakozás érdekében egészen azon határig, melyen túl hazánk megsemmisítését vonnánk magunk után. (Helyeslés.) És higgye el a t. képviselő ur, sokkal szélszerűbben cselekedett volna, és sokkal több sikert aratott volna, ha megmondja nekünk, miképp fenyttesse meg a megváltozott kormány azokat, kik saját szavai szerint az éhezők enyhítésére szánt filléreket elvesztegették, mintsem ezen mireánk nem tartozó rémisztések felidézése. (Helyeslés.) Továbbá nem helyeslem én azt sem, hogy oly nagyfontosságu kérdéseket, minő Horváthországban, Erdélyben és a hazánkbeli nemzetiségek kérdése, az általánosságból kiragadva, szóba hozott most, midőn nem csak törvényt nem tarthatunk azokra nézve, de ezen vitakozás, ezen debatt alkalmával még csak kifejteni sem lehet ide vonatkozó nézeteinket. — Az ily kérdéseknek, ily időben megemlítése elvetheti a jelenben és a jövőben az igazalom magvait, de senkit meg nem nyugtat, áldást nem hozhat. (Éljenzés.)

Azt mondá a t. képviselő ur beszédének folyamában nem egy helyen, hogy nekünk osztályoznunk kell kívánalmainkat; azt mondá továbbá, hogy kivihetlen, azt, hogy meggyőződése szerint egész jogalapunk kivihetlensége behizonyított dollog. Én ezekre nézve igen röviden egyet óhajtok válaszolni. Tökéletes igazság az, hogy a nemzet

kívánalmait osztályozni lehet mindannyiszor, midőn a régi és teljes életben levő törvények alapján új alkotásról, vagy a meglevők változtatásáról van szó. Mert akkor azt tanácsolja a józan politika, hogy ha a kívánalmak csak egy részére, és talán éppen a lényegesebbre nyervehetné meg a törvényhozás más faktorának beleegyezését, elégedjék meg azzal, és a többit hagyja boldogabb időkre. De most a helyzet nem az. Mi nem kívánunk új törvényeket, nem akarunk új jogokat szerezni, mint őseink, kik előtt én is meghajlok, és kiknek mérsékletét, és bölcsességét én is szívesen követem, de kiknél mi mégis ez esetben mérsékeltébbek vagyunk, mert ők valahányszor egy ily szünetelés után a fejedelemmel ismét az alkotmányos ténen találkoztak, 1790-ben épp úgy, mint 1825-ben nem elégedtek meg jogaik felelevenítésével, de sőt azokat új garantiákkal vették körül (helyes.) Ily helyzetben nekünk a törvények között osztályzatot tenni nem szabad. Ha hozzá kezdünk ahhoz, hogy mi osztályozzuk törvényeinket megtartandók, vagy meg nem tartandókra, vagy megengedjük, hogy helyettünk azt mások tegyék, és mi ezen osztályzást elfogadjuk: akkor igen kár lesz törvénykönyvünkre valamit tartani, akkor legjobb lesz azt írni közjogunk élére: a magyarországi törvényeket pedig a fejedelem megtartja a meddig akarja, mikor nem akarja nem tartja meg. (Helyes.) De célt sem érünk ezen osztályozással uraim, mert mi lenne belőle, ha a képvis. ur utmutatása szerint osztályoznánk lényegessékre és lényegtelenekre kívánásainkat, vagyis törvényeinket, melyeket visszaállítani óhajtunk: hiszen jól tudjuk, hogy éppen nem a lényegtelen, sőt éppen a leglényegesebbek azok, melyek visszaállításra töltünk megtámadtatik. Azt sem tudom, mi bizonyítja be törvényeinknek, jogalapunknak kivihetlenségét, vagy talán a bécsi államférfiaknak és ismét magának a tisztelt szónoknak szavaival élve a tévutra vezetett fejedelemnek egyoldalú nyilatkozata ezt már behizonyítja? én azt gondolom, hogy a magyar kormányférfiaknak ily helyzetben kötelessége felvilágosítani a fejedelmet, nem pedig, hogy magok segítsenek hirdetni, hogy Magyarország jogalapjának kivihetlensége behizonyult. (Igaz, helyes.)

Hosszasabban érkezett a tiszt. szónok küllgyi viszonyainkról. Kimondta, hogy nézete szerint semmi komoly veszély az osztrák birodalmat nem fenyegeti, figyelmeztetett a veszedelmes csatlódásokra, melyek érnének minket, ha politikánkban talán kivülről jövő pressoria számítanánk és ezzel kapcsolathoz elmondá azt is, miszerint szomorú valósággal a kétségbeesés politikája volna az, ha pénzügyi zavart vennénk tulcsigázott reményeink alapján. Én a tisztelt szónokot a külpolitika terére nem követem, teszem pedig azt nem azért, mintha nem lehetne legalább annyi alaposággal kimutatni azt, hogy igen is közelednek komoly bonyodalmak, melyek Austriát is érinteni fogják, mint annak ellenkezőjét; de teszem azért, mert nem tartom helyesnek, hogy akár azért, hogy bennünket engedékenységre vezessenek, akár azért, hogy kitartásra bizditsunk magunkat, a külpolitika teréről hozzunk fel érveket.

Én részemről még a pénzügyi zavarok kisebb vagy nagyobb voltából sem akarok kiindulni, mert nekem uraim! meggyőződésem, hogy ha fenyegetné bár a legnagyobb veszély Austriát, lennének bár a pénzügyi viszonyok még ha ez lehető volna, rosszabb állapotban, akkor is örömmel fogadnánk a kibontakozásnak minden oly módosítást, mely által hazánk alkotmányos szabadsága és törvényes függetlensége biztosítva lenne. (Helyes. Éljen!) Ellenkezőleg lenne bár a béke évtizedekre biztosítva, lenne bár a legrendezettebb állapotban a pénzügy, soha semmi ezim alatt bele nem egyeztünk oly kiigazodásba, mely által hazánk jövőjét tönkre tenőnk. (Helyes.) Még a t. szónok beszédére csak egy megjegyzésem van, van jelesen beszédének azon részére, a hol azt ajánlja, hogy ne azt kérdezzük, hogy „quid juris”, hanem „quid consilii”. Komárom város t. képviselője elmondotta, miként lehet és kell a „quid consilii”-nek majd csak a „quid juris” elve után következni. Egy másik t. képviselő társunk pedig elmondotta, hogy nem is a „quid juris” az első kérdés, de a „quid officii”. Én tehát erről bővebben nem szólok. De egy példát akarok felhozni arra nézve, minő veszélyes még a legkedvezőbbnek látszó körülmények között is ezen elvnek utmutatása szerint indulni el: „quid consilii”. Meggyőződésem: hogy lehet ugyan néha célt érni ezen elv utmutatása szerint, de hogy az mindig kétséges, és ha az eredménytelenség ilyenkor sújtja az embereket vagy nemzeteket, a veszély számszorta nagyobb, mintha a törvényes ténen nem érhetik el a célt. 1849-ben, midőn a politikai viharok zaja elsöndesedett két ut állott a győztes osztrák államférfiak előtt, melyen hazánk irányában indulhattak. — Indulhattak a szerint, a mint a „quid juris” vagy a „quid consilii” utmutatását akarták követni. Tudjuk, mit kellett volna tenniük a „quid juris” szerint, tudjuk, hogy ők ezt nem tették, hanem indultak a másik uton, és ki tagadhatná, hogy minden esély mellettük látszott lenni. Ha valaha, akkor látszott elérkezettnek azon pillanatot, hogy a bécsi bagományos politika által 300 éven keresztül folytatott küzdelem győzelemre vezetessenek, a mely küzdelemnek, mint Buda város képviselője mondá: igaz! hajdan nem az egyseges eszme, de az absolutismus volt a zászlóv

vője, de a mely küzdelem — azt hiszem egyetért velem a t. képviselő ur, ha azt mondom — mind akkor, mind újabb időben e cél mellett Magyarország államj önállása ellen, Magyarországnak, mint ilyennek létele ellen volt intézve. (Úgy van!) A nemzet, melynek alkotmányához való hű ragaszkodása 300 éven keresztül meghiusította e törekvést, lenézve, elnémitva hevert véreben; nekik egy nagy hadsereg és egy nagy birodalomnak még ki nem merült anyagi forrásai állottak rendelkezésükre, és ők nem is voltak restek e munkában, mint mindnyájunk tudjuk; de mégis hová vezetett mindez? Feleljen erre a majdnem megháromszorozott államadóságok roppant összege; feleljen azon sok vesztesség, mely a lefolyt 17 év alatt csaknem mindig minket sújtott; feleljen maga azon körülmény, hogy 17 évi experimentálók után ismét a „quid juris” felé kellett fordulni; feleljen az, hogy itt vagyunk mi ma ebben segédkezett nyújtani. (Éljen tetszés.)

Többen mondták a t. képviselő urak közül olyanokat, melyekre felelni szükséges, azonban ezek némelyikére már megfelelték mások; és nagyon hosszas lenni nem akarván, mindenre felelni magam sem óhajtok. Szabad legyen nekem csak még néhány észrevételt tennem. (Halljuk, halljuk!). Legelőbb néhány észrevételt Zsedényi t. képvis. ur beszédére. Én, meglehet az én hibám, de kénytelen vagyok bevallani, hogy nem értem a logikát, mely azon mondatban foglaltatik: hogy ha Magyarország a joglatozonosság követeli, ha alkotmányos törvényekhez ragaszkodik, az önmagáról lemondó visszavonulás küszöbére lép. Az én meggyőződésem és talán a logika szerint is, éppen akkor lépne az önmagáról lemondó visszavonulás küszöbére, ha mindez nem tenné, ha jogairól és alkotmányáról lemondana. Azt mondja a t. képviselő ur, és igen helyesen, hogy törvényünknek egyoldalú megváltoztatásába bele nem egyezhetik; és ime, mégis azt követeli tőlünk, hogy egyezzzünk bele azoknak egyoldalú legpregnansabb megváltoztatásába, vagyis egyoldalú felfüggesztésébe.

(Vége következik.)

A pesti országgyűlés.

A képviselőház XXXIII. ülése

(február 28-dikán.)

Elnök: Sztiványi Károly, jegyzők Joannovics György, Dimitrievis Milos.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök több beérkezett folyamodványt jelent be. Így Bihar székellyhidi vál. kirtilete a debreczeni-szathmár-szigeti vasútvonal tárgyában folyamodik s ugyanezen ügyben Debreczen város 3624 polgára is ad be a képviselőházhoz folyamodást.

Elnök előadja a felirati küldötség tegnapi fogadtatását a Felsége által s mind az elnök beszéde, mind a Felsége legkegyelmesebb válasza felolvastatnak.

Ezután felszólal Deák: A válaszfeliratban kimondottak, hogy haladéok nélkül hozzáfogunk javaslat készítésére a közös viszonyok tárgyában. Indítványozom tehát, hogy ezen ügyben nagyobb számú bizottságot válasszunk. E bizottság 50 tagból állhatna s a mint az erdélyi képviselők megjelennek, közülük e bizottmányba még 15 tagot lehetne választani. A nagyobb számú bizottmányt azért indítványozom, mert egyrészt az ügy rendkívül fontos, s másrésztől valószínű, hogy e bizottmány a tárgyak szerint több alszakaszra leed kénytelen feloszlatni. Magától értetődik, hogy ha később Horvát, Dalmát s Tótország is részt fog venni alkotmányos tárgyalásainkban, e képviselet tagjaiból is választani fogunk a bizottsághoz. Ezen indítványt bátor vagyok irásban is a ház asztalára letenni. (Az indítvány, mely a szóval is előterjesztett részleteket tartalmazza, elolvastatik s a ház helyesléssel fogadja.)

Tisza Kálmán: Nem akarok a tárgy érdeméhez szólni, hanem csak azt indítványozom, hogy méltóztassanak e tárgyat holnapra kitűzni a napirendre.

Böszörményi: Én is csak a napirendhez akarok szólni. Az indítvány megtevése által a képviselőház már eleget tett ama kötelezettségének, melyet a feliratban tett ígéret által magára vállalt. Magát a tárgyalást szóló azon időre kívánja elhalasztani, midőn az erdélyi képviselők az országgyűlésen megjelennek. (Szélső baloldalon helyeslés.) Ha nem akarjuk az erdélyieket contumaciótatni — ugymond — a bizottság úgy sem működhetne mindaddig, míg az erdélyiek meg nem érkeznek s így megválasztása is fölösleges lenne. Ismétli, hogy az első alkotmányos elv: „semmit rólunk nélkülünk”, az erdélyiekre is alkalmaztassék.

Deák: Figyelembe vettem én is ama körülményt, hogy az erdélyi képviselők nincsenek még az országgyűlésen. Nem volt egyéb választásom, mint e tárgyat vagy hosszúra elhalasztani, vagy pedig megenni indítványomat. Igaz, hogy az erdélyi képviselők csak későbbben fognak résztvevni a bizottmány munkáiban, de e bizottmány nem határoz, hanem csak javaslatot készít, ennek tárgyalása a házban fog megtörténni s ekkor majd nem csak a bizottságba választott erdélyi képviselők, hanem a többiek is, mint az egész ház befoly abba. Teszem fel azon esetet, ha például a javaslatot egy egyén s nem bizottmány terjesztené elő, akkor senki se folyt volna be a javaslat készítésébe, ha-

nem csak annak tárgyalására. Sőt meg vagyok győződve, hogy ha erdélyi honfitársainktól megkérdeznék, vajon a szoba hozott kérelmetek által elhalasztjuk-e a kiegyenlítést vagy pedig siettetjük azt, mindenesetre ez utóbbit helyesebbnek, s ha tovább folytatjuk a dolgot, nem tesszük le a reményről, hogy Horvát, Tót és Dalmácia képviselői abba befolyanak, bár ha miattuk ezt elhalasztanánk, ez sok hónapot venne igénybe, s nem tennénk jót az országgal. Feliratunk is a képviselő-társaink közreműködése nélkül jött létre, pedig határozat volt. A kérdéses munkát csak javaslat s azt hiszem, hogy nem kell elhalasztani. (Helyeslés.)

Ghezi Kálmán: Már kisebb dologban is felszólaltam a ház rendszabályai megtartása ügyében s annál inkább kell ezt most tennem, midőn ilyen fontos ügyről van szó. Távol van tőlem, hogy ez indítvány hosszúra való elhalasztását kérem a t. háztól, csak azt kérem, hogy ez a rendszabályok értelmében valamely közelebbi ülés, például a holnapi napirendjére kiússzék.

Elnök: Elfogadják a t. ház, hogy az indítvány kinyomtatván és kiosztván, a holnapi ülés napirendjére kiússzék? (Általános helyeslés.)

Elnök kimondja a kérdést igenlő határozatot a ezzel az ülés 11 órákor véget ér.

Követválasztási mozgalmak.

Illyefalva, febr. 17. *) A mai nap városunkra nézve egy szép erkölcsi diadalnak és a kibékülésnek ünnepnapja vala, mert ma tartá, ez alkalommal harmadszor, választott követünk kilényi Székely Gergely hazánkban ünneplésének bevonulását városunkba. Mint villany futá be városunkat az örömből, hogy szeretve tisztelt követünk körünkbe fog érkezni. Városunk polgárságának aprója és nagyjai ünnepléses feszültséggel várta azon férfit kit megtanulának szeretni és tisztelni az absolutizmus korszakában, mint ősi socialis intézményeink egyik védelmezőjét, egyházunknak, a népnevelés ügyének áldozatkész buzgó apostolát, az alkotmányosság derültével ősi jogaink és szabadságunk egyik erőteljes bajnokát.

Nem a szenvedély, nem önzés, nem mámoros kotesck, hanem követünk hazafiai és keresztényi érdemei s ezek alapján azon édes remény, hogy majd a honatyák sorában, hiven fogja védelmezni városunk és hazánk anyagi és szellemi érdekeit; ezek valának a szerény, de ékesen szóló közvélemény alkotó kotesck mellette, s szerének többséget számára; ennek köszönhetjük, hogy az ellenpárt is, megnyugodva szívéből jövő éljenekkel üdvözölte követünket.

Délután 2 óra tájban, egy mozsár durranás, tudatá, hogy követünk határszéleinkre érkezett, hol rögtönzött lovas banderium fogadta.

Nemsokára feszült várakozásunk öröm éjzenésekben tört ki, megérkezett, kit óhajtra vártunk, a vidék nagyszámú jobbaitól kísérve.

A városház előtt, főbírák üdvözlő csinos beszéddel, mire követünk meglehetőleg szavakban köszönő meg választói bizalmát, s program beszédében ígérte, hogy Deák Ferencz zászlója alatt

- 1) a jogfolytonosságért, törvényes koronázott király uralkodása és a nemzetnek parlamentarialis felelős ministeriuma, municipalis önkormányzat mellett;
- 2) Szent István koronája épségeért;
- 3) Erdély uniojárt, törvényhozási, kormányzási és igazságszolgáltatási tekintetben;
- 4) teljes jogegyenlőségért;
- 5) hazánk anyagi fölvirágztatásáért, u. m. ipar, kereskedelem stb. által;
- 6) prot. egyházunk autonómiájáért, nevelés ügyünk felvirágztatásáért;
- 7) a békés kiegyenlítésért nem csak hazánk más ajku lakosaival teljes jogegyenlőség alapján, de Felséges urunk minden tartományaival a pragmatika sanctio értelmében; ígérte, hogy ezekért teljes erejéből hiven fog a honatyák sorában harcolni.

Ezután egyszerű és rövid áldomásban nyílt ut a keblek meleg érzelmeknek, poharat tritettünk Felséges fejedelemünkért, királyunkért s Felséges családjáért, hazánk több tekintélyért, a békés egyetértésért. Elvégezve ezen hazafjog és kötelesség gyakorlását, csendesen és békésen láthatunk munkáinkhoz, kérve Istentől, hogy segítse meg azt, kire jogaink és szabadságunk védelmezését, szerelmek orvoslását bízuk.

Dobokamegye alsó-kertületében febr. 28-kán és március 1-én volt a választás. A szavazatok Felszegei Samu, gróf Vass Samu és Vajda László közt oszlottak meg. Vajda elesett, de általános többség nem lévén, gróf Vass és Felszegei közt új választás lesz.

Emittetünk volt, hogy Csikszék egyik választó-kertületében egyhangulag Mikó Mihály Csikszék praescribált képviselője lön megválasztva. A másik képviselői választás Lázár Dénesre esett, ki most lépik előbb a politikai nyilvános pályára, a férfior virágjában álló férfiú, s Csikszékben nagy népszerűséggel bír. A választás részleteit később.

*) Az előleges közlést annak idejében adtuk, most adjuk az illyefalvi választást részletesen is. Szerk.

— Árkos, márc. 1. T. szerkesztőség! Háromezék követének megválasztása ez: Febr. három végső napjaiban a sepsi-szent-györgyi kertületben választott meg 1140 szavattal ifj. Berde Mozes, mondhatni a legszebb egyetértéssel és teljes általánossággal, 6 vagy 7 szózat alig esett másfelé. A felső-kertületben K. Vászárhelyt tegnapielőtt kezdődött a választás, de már akkor kiűnt, hogy Turi Gergely lesz a követ, ma végződik a választás; ellenjelölt Kovács István nagy kevesebb-ségben áll. Február 24-kén indult el Pestre Sepsi-Szent György követe, gróf Kálnoki Pál tarack durrogás és nagy részvét kíséretében; valamint Illyefalva követe, Székely Gergely is roppant szekervonat kíséretében indult el február 26-kán.

Követi 1 vagy 2 őrök fizetésére folynak az aláírások, melyeket gróf főkirálybíró Kálnoki Dénes ur kezdett meg 50 o. é. forinttal.

Ma foly a bűtközépi vásár S. Szent-Györgyön nem a legnagyobb gyűléssel; pénztelenség látszik mindenfelől; a baromvásár csaknem semmi.

A hó elment, a jég is megvált. Március a legszebb derült idővel köszöntö be. Kiss Mihály.

A királyföldön is megkezdődtek a választások, s úgy látszik az eredmény eddigelő nem igen kedves tapasztalatul szolgál az unio-ellenes bureau-crátáknak, mely pedig — semmi se bizonyosabb — az ellen-agitatio minden képzeltelhető argumentumait, befolyását egész apparátusát felhasználta, hogy a közbizalmat oly férfiak irányában nyilatkoztassa, a kiket megszokott már régi kenyeres-pajtásoknak tekinteni.

Brassóban a legitimista szempontot valló, unió-barát Bömes Frigyes választott meg, a ki ellen a communitas alkotmányellenes joggyakorlat utján bizalmatlansági szavazatot mondott s hirdettet volt hirlapilag ki. A városi communitas tehat a választás által ugyancsak érthetőleg desavonáltatott. Bömes kapott 1311 szavazatot, Trauschensfeld Emil (nem dr. Trauschensfeld a „Kronstädter Ztg“ szerkesztője) kapott 834, s Maager Károly 630 szavazatot; e két utóbbi közt tehat szűkebb választás lesz. Ezenkívül Ritter von Aldulianu kapott 422, s Gaetanu a kolozsvári 1865-ki „országgyűlés“ legajászerűbb szónoka 415, és Schnell senator 93 szavazatot.

Nagy Sinken megválasztott Eitel Frigyes Teutsch Dániel György, pótkövetekül Schaser Frigyes és Kaufmann Károly. A megválasztott egyének multjából nem érijük miképp a „Herm. Ztg“ gnyorosan említi, hogy Nagy-Sinken jutott a szerencse, hogy az erdélyi Sachsenland területéről első válaszszon követet Magyarország királyságának országgyűlésébe.

Különfélék.

* Felségeik, a lapok szerint, maig fognak Pesten mulatni. S május havában ismét meglátogatják a magyar fővárost.

* Sétaterünk ügye végre és valahára jobb jövőnek néz előre. A részvénytársulat Tompa János mérnök urat bízta meg a kiosk felépítésével, melynek szerződésileg e folyó év május havában már készen kell legyen. A tő ásatása is gyorsan fog haladni, mielőtt az idő a tovább munkálatat megengedi. Rövid idő alatt tehat kényelmes mulató helylyé válnak sétaterünk, hogy azonban a kezelő választmány buzgalma hajótörést ne szenvedjen, okvetlenül szükséges, hogy a részvényesek pontosan legyenek befizetve, mely ez ideig, fájdalom, nem minden oldalról történt meg, miután a részvényesek közül némelyek aláírásuk által tett ígéretük bevéltásával késnek s ez által a kivitelt nagy mértékben nehezítik. Kényszerülve látja tehat magát a választmány, a t. cz. részvényeseket, kik az aláírt részvény befizetését még meg sem kezdték, úgy a további fizetésekkel késnek, egyelőre a nevek elballagásával, minél előbbi fizetésre tisztelettel felszólít, miután az építés már megkezdett, a társulat szükségképpen kötelezettségeket vállalt magára, melyek teljesítése azonban csak úgy lehet, ha az egyes részvényesek is aláírásuk által a társulat ellenében elvállalt kötelezettségüknek megfelelnek.

* Színházunk szorgalmas kartinatója Kálai Rezső jutalmul csütörtökön új szerep osztással „Pajkos diákok“ című operette fog színre kerülni. Ez alkalommal P. Szabó Pepi asszony „Frinke“ helyett a híres csizma tisztító szerepében lépnd fel. Dalnokai pedig Frinkének. Az operettet megelőzőleg „A hadi fogoly“ című vígjáték kerül színre, záradékal pedig az ifjú Kajetan Ragyák Borbálával kettős kozák táncot lejtének.

— Szép tollu fiatal költőnk Rajka Teréz, egy kötet költeményét összeszedve közelebből sajtó alá bocsátja; a csinos költeményekkel ellátott munka gr. Mikó ő exolja szép műveltségi leányának Mikó Anna grófhölgynek lesz ajánlva. Megjelenését néhány hó múlva remélhetni.

— Necrolog. Homoród-Szt. Mártoni Biró László, maga és az elhunyt testvérei Matskasi Péter és Matskasi József, úgy szintén testvére leánya Rácz Károlyna özvegy Schopf Alajosné és gyermekei, valamint meg életben levő nagybátyjai Hatfaludi János és Antal s gyermekeik nevökben, fájdalommal szívvél jelenti szeretett nejeének, illetőleg testvéröknek, nagynénjöknek tinkovai Matskasi Borbáranak Homoród-Szt. Mártoni Biró Lászlóné-

nak, folyó hó 3-án reggeli 6 órákor, élete 52-dik, boldogító házasságának 26-dik évében, hosszabb ideig tartott sorvasztó láz következtében, a haldoklók szentségének példás felvétele után történt gyors elhunytát. A boldogultnak hullt tetemei f. hó 4-kén egész csendességben történetű egyházi becsentelés után, fognak tulajdon kivánsága következtében Papfalvára szállítani, s ezelőtt csak is pár évvel elhunyt édes anyja porai mellé a családi sírholtba örök nyugalomra helyezni; — szelid lelkéért pedig az engesztelő áldozat, a Szt. Ferencz szerzetbeliek ó-vári templomában f. hó 6-án délelőtt 10 órákor az egek Urának bemutatni. Béke poraira! Kolozsvár, martius 3-án, 1866.

— (Necrolog.) Gál János a maga, kedves gyermekei: Ödön, Emma, férjezett Szabó Edmundné, Teréz, Lenka, Antonia, János, Lajos, Julia, Luiza, az elhunytak nevelő anyja Gál Mária, az üdvözült nővérei: Károlyina férjezett Farkas Gergelyné, gyermekeivel, Luiza férjezett Papp Jánosné, ugyszintén több itt és távollevő vérrokonok nevében megsebzett szívének fájdalmas hangján tudatja, forrón szeretett nejeének, a gondos jó anyának, s gyöngéd nővérek, már néhai: Pájer Antonianának e hó 27-dikén a haldoklók szentségeinek buzgó fölvétele után élete 43-dik, boldog férjesülése 25-dik évében, hosszas betegeskedés után sorvasztó láz következtében történt csendes halálát. — Béke lengjen porain!

— Pestről vett levelünk folytán figyelmeztetjük az erdélyi képviselőket, egy néhány kiadó szobára. Őszi utca 16 sz. alatt van egy csinosan burtozott szoba első emeletben szolgálattal együtt havi díja 20 forint; ugyan őszi utca 24 házszám alatt földszint 2 utca-szoba egy előszobával, egy felszerelt konyha s pinze havanként 70 forint, statio utca 7 sz. alatt egy utca-s egy udvar szoba 30 forint; őszi-utca 24. sz. 2-dik emeletben egy szép utca szoba nagy előszobával 35 forint. Mind csinosan ki vannak burtozva, csak ágynemű nincs, ezt külön bérelhetni 3 forint havi díj mellett, azonban tudósítónk ajánlja, hogy ágyneműt vigyenek magukkal, mert úgy inkább juthatnak jutányos szálláshoz.

* Kuza elfogatása felől a következő részletek jutottak tudomásunkra: Reggel 4 1/2 órákor negyven fegyveres ment Kuza palotájába, de az ajtót eltévesztették, s egy másik szobába mentek, melyben Kuza testvére ittas állapotban a szőnyegen elterülve feküdt; midőn felrázták, elkezdett kiabálni és szitkozódni, úgy hogy a személyesért azonnal felismerték. — Kuza a harmadik szobában volt, s midőn a lármát hallotta, az ajtókat azonnal elrekesztelte. — Midőn felszólították, hogy nyissa ki az ajtót, azzal fegyvereződött, hogy a ki közelébe jö, lelővi. Ők azonban nem hagyták magukat elijeszíteni, s gyorsan feltörték az ajtót. A fejedelem a legnagyobb negligéban találták, vele együtt volt M.... O..... asszony is, az általa mult évben adoptált gyermeknek, Sándornak, anyja (férje, ki tavaly halt meg Belgrádban, a szerb fejedelem unokaöccse volt; ezen törvényes házasságából származó fia a praesumtiv szerb trónörökös.) Midőn felszólították, hogy a lemondási okmányt írja alá, Kuza alig vonakodott, gondolván, hogy megtámadói azonnal távozni fognak; erre azonban erőlyesen felszólították, hogy kövesse őket, ki csakugyan meg is történt, miután a 40 fegyveres előbb O.... asszony irányában a szobaleányi tisztet elvégezte.

* Szokoly Viktor író-társunk, kinek tollából pár hét múlva „Mexiko“ tűzetes leírása fog megjelenni, most újra egy terjedelmes munkán dolgozik, mely kétségkívül minden magyar embert közelről fog érdekelni. Nevezetesen az 1848-diki korszak egyik kiváló és eredeti egyéniségének, Mészáros Lázár első magyar hadügyminister-elet és jellemrajzát készíti a legjobb adatokból. Tömerdek levelet fog küldölni tőle, melyek e szilárd jellemre világot vetnek, s egyszersmind humorát és költői érzületét is feltűntetik. Továbbá bátrahagyott emlékiratait is felhasználja. Mészáros Lázár élete oly változásoknak volt alávetve, hogy annak leírása egy regény társaságával vetekedik. Katonai élete egykor Olaszországból, működése 48- és 49-ben, majd száműzöttsége Amerikában, s végső napjai Angliában, teli vannak a legérdekesebb történetekkel.

* A Nigreiszféle váltohamisítási perben a városi törvényszék közelebből kimondá ítéletet, melynek következtében Nigreis bizonyítékok elégtelensége miatt a vád alól felmentették. A vádló ügyész fellebbezte az ítéletet.

* Közelebből ismét egy szomorú gyilkossági merénylet fordult elő városunkban. Az eset a következő: Egy szolgálatban levő udvari legény gazdájával buzamos ideig utazván, hazajövet azon gyanu támadta meg, hogy neje hűtlen lett hozzá. Később a gyanu még jobban megszilárdult a szerencsétlen férjben, ki nejét, úgy látszik, nagyon szerethette. Végre elhatározta magában, hogy meg fogja ölni, még pedig azon számítással, hogy őt a törvény, mint gyilkost, szintén halálra fogja majd ítélni, s így mindketten elvesznek. A hűtlen elkövetése napján magához vett egy éles ezüst nyelű kést, s felkereste nejét szénutcai lakásán. A védtelen nőnek kijelenti, hogy meg fogja ölni, s azonnal meg is támadta. A tusa borzasztó lehetett, s legalább egy fél óráig tarthatott. A kés végre el-

tört, s a zaira segítség érkezett. A szerencsétlen embert sikerült lefégyerezni, miután nejen hu-szonkét szúrást ejtett, szerencsére azonban nem halálosokat. A tettes elfogatván, szándékát egész nyugodt hideg vérséggel vallá be. Neje a kiállott rémület és sebei miatt ágyban fekszik még. A városi törvényszék ítéletét annak idejében közölni fogjuk.

Még egy nyilatkozat, s egy kis tájékoztás.

A „K. Közlöny“ 24-ik számához csatolt Nyil-tér mellékleten nyilatkozó 463 fardai választó sorában ott látok egy nyilatkozó választót „Szabó Lajos“ név alatt.

Valamint a „Korunk“ szerkesztője nem eléggé megfontolt, s igénytelen személyemet is bezavaró eljárásával szemben objectiv nyilatkozatomat egy kis tájékoztás kíséretében megtenni a követjelöltség, program, s az ezekben nyilatkozó személyes érdekek elmérgesedett harcára a „K. Közlöny“ idei 20-ik számában felhivatva érzettem magamat: úgy ezuttal ki kell jelentenem: miszerint „Szabó Lajos“ név alatt a „K. Közlöny“ 24-ik számához csatolt nyil-tér mellékleten nyilatkozó egyik választó egy más, hasonnevű egyén, de nem én alólirott vagyok.

Nekem ugyanis a „K. Közlöny“ 20-ik számában nyilvánított nézeteimhez képest elvi és nem személyeskedési nézeteim vannak. Az ott kárhoztott személyeskedés terére a 24-ik számhoz csatolt nyil-tér mellékleten folytatott polemiaiban sem kívántam lépni.

Előtem, éppen annyira tisztelőtlen tartandó az egyéni szabadság: mint szent a közös haza ügye, s szent a népjog.

A tudós szakemberek sem csalhatlanok, s lehetnek nem erős politikusok is. Nekik is vannak leküzdhetlen szenvedélyeik, s velük is megtörténhetik: hogy a mit az ember erősen hiszen, azt igaznak is tartja. De az egymás iránti kímélet nem csak polgári, hanem egyszersmind erkölcsi kötelessége alól a többség jogai sem menthetnek föl. A mi engemet illet, meggyezésesem az az adni soha sem fogom, hogy az én, bármi szín alatt befolyással bíró ember, a törvényes gyakorlatassék. Akkor, mikor a keresztyén társadalom az államjogoknak nem áldozza fel az egyéni jogokat.

És én azt is bátorodom kijelenteni: hogy Kovári László, a nem kis érdemeket szerzett erdélyi történész azt, mert az állítólagos pesti program értelmében elég hibásan a szebeni gyűlésre bemenetelt javasolt — rossz politikusnak igen — de áruló-nak nem tartom. Mert én részemről azt sem engedhettem meg, és pedig voltak többen velem egy véleményben; de ha senki nem lett volna is, hogy ama szebeni gyűlésre a választási előzményekben is bebecsültak tisztelt hazánkfiak. De azért én őket kárhoztatni nem érzem magamat jogosultnak.

És aztán miért kövezzük meg azon polgártársunkat, ki az irodalom terén úgy is mint történész, úgy is mint journalist a nemzetnek munkás tagja, egyik előharcosa, a szebeni gyűlésre vonatkozó botlásáért. De melyről fel kell tennem, tekintettel lefolyt életpályájára, hogy azon hitben élt: miszerint az által talán a szenvedő haza kínait enyhíteni, talán az örvénybe temetéstől megmentendi szerett nemzetét, melynek érdekében művei mellett annyit virasztott? Miért tegyük ezt főképp akkor, mikor gázos közelmúltunk anyyi köz és egyéni botlásnak — „iliacos intra muros peccatur, et extra“ — volt tanja: hogy ha az erkölcsi reszrehajlatlan büntetés szigorát jogosultak lehet-nénk minden irányban valamely büntető araeopag előtt igénybe venni: nem egy vádló lenne maga is büntetendő; s valóban piqant epizodok fejlődhet-nének ki.

De alkotmányos kibontakozásunk drága pillanataiban ne veszekldjünk kiasszert személyeskedés helyi érdekeivel, s oly alárendelt kísérleteivel a visszatörlesnek, melyek ügyünk jelen fejleményéhez sehog sem tartoznak. A történész följegyezte, hogy Byzancez törökök általi ostroma idején a görög császár és clerus vallásos hitzikkék felett szenvedélyes vitát folytattak, melynek Konstantinápoly bevétele, s a keleti görög császárságak megdöntése vetett véget. Az igen meszsziire vitt kérdéses crimatiok és recriminatiok ugyan kisebb szertiek, hogysém veszélyeztetethetnek hazai nagy ügyünket. De egy pillanatig sem lett volna szabad, hogy szenvedélyességök s korszerűtlenségök alkotmányos szabadságunk életkérdésével elfoglalt figyelmünket igénybe vegyék.

A szenvedélyek felköltése ugy magára az ügyre, mint a személyekre rendesen veszélyes visz-szahatást gyakorol. Áldozatokban bosszúja meg magát. De leggyakorlatiában a választásoknál, mint ezt, fájdalom, a Királyhágon teli közelebbi választások megmutatták.

Torda, február 26-án 1866.

Szabó Lajos,

ügyvéd.

Politikai hírek.

Angolország. London, február 25. Az „Observer“ jelenti megbízható párisi tudósítások alapján: Egy futár indult el sürgönyökkel Mouthon számára. E sürgönyökben Mexikonak a francziák által leendő lehetőleg gyors kitrítése lesz fel-

ajánlva az Egyesült Államok semleges magatartásának feltétele alatt. A franciák visszavonulása e szerint ez év augusztus havában fogja megkezdődni. Mondják, hogy e sürgönyök tartalma Északamerika képviselőjével, Bigelow urral, az elküldése előtt közölve lett, ki is a feltételeknek azonnali elfogadását a washingtoni kabinet részéről, kilitásba helyezte. Ugyanezen futár magával vitte a Miksa császár elé terjesztendő kiírati szerződés tervezetét, melyben a mexikói császárnak megengedték Franciaországban saját költségére csapattörzseket eszközölni.

London, febr. 26. Irlandban továbbá is kellett katonákat elfogatni. Kézigránát és hat tonna löporkészletet foglaltak le. A „Post“ egyik cikkében a katonák kivégeztetését kívánja.

Franciaország. Páris, febr. 26. A törvényhozó testületben megkezdődött a felirati vita. Thiers kikiáltotta a kormány belpolitikája ellen; a személyi szabadságot, szabad gyűlésezési jogot, ministeri felelősséget, sajtószabadságot, s az interpellálás jogát az ország által kívánt eredmények minimuma gyanánt tűnteti fel s azok megadását követeli. Mind ő, mind Latour védik a felirati javaslatot. A Dunafeldejedelemekben történt változás következtében Franciaország el van rá határozva, hogy konferen-

tiát fog indítványozni. Az egybegyűlés helye hihetleg Páris lesz. Az itteni ministeriumot és az idegen követéseket is egészen váratlanul lepte meg Kuza bukása. A külügyministerium reggeltől késő délutánig szintén ostromoltatott a kérdéskörök által, kik vagy csak félígmeddig, vagy sehogy sem elégtételt ki feleltet.

Németország. Berlin, febr. 26. Néhány nap óta itt híre jár a csapatok kilitásba helyezett mozgósításának, mi már a legközelebbi napokban rendeltetné el és három hadtestre terjedne ki, míg a többi hadtestek hadkészben tartatnának. A képviselőház azon bizottmányában, mely a tengerészeti előterjesztés felett tanácskozott, a külügyi hivatal képviselője, Abekin titkos tanácsos, a gasteini szerződés jelentőségéről oly nyilatkozatokat tett, melyek határozottsága és hordereje egy oldalról sem lett félreismerve. Diplomatai körökben beszéltek, hogy e nyilatkozatok az osztrák államférfiaknál feltűnést okoztak és gróf Károlynak alkalmat nyújtottak a dolog feletti aggodalmait Bismarck gróf elé terjeszteni. Az utóbbi évek honvéd legénységei fel lettek szőlítva, hogy lakbelyükről szakadatlan értesítésben tartsák a hatóságokat a végből, hogy a honvéd-zászlóaljok esetleg rögtön indulásra készen lehessenek.

A „Kreuz.“ szerint az országgyűlés feloszlását további fontos rendszabályok fogják követni.

Országoság. Sz. Pétervár, febr. 22. Hírként beszélnek itt arról, hogy egy tábori szemle alkalmából, mely júniusban Varsó mellett fogja megkezdődni, és melyre még innét is fognak katonaságot küldeni, a császár Lengyelországba fogja menni. Ez alkalomra, mint a „Schles. Ztg.“ hallja, egy még kiterjedtebb amnestia lenne kilitásba helyezve a még belebevezett lengyelekre nézve. A tengerészetnek szabadságra bocsátott legénysége majdnem kivétel nélkül rendeletet kapott, már mart. 13-án az állomásokon ismét megjelenni. A rendes katonaságnál is meg lett rövidítve a szabadságidő, s az újabb kérelmek legtöbbszörre figyelembe sem vétetnek.

Spanyolország. Madrid. A senatusban Canovas del Castillo, gyarmattügyi miniszter, a kormány álláspontját így adta elő: „Elismertük az olasz királyságot, mert véget akartunk vetni azon elszigetelt állapotnak, melyben Spanyolország volt, s csatlakozni kívántunk a modern Európa mozgalmához egy legnagyobb fontosságú kérdésben, mely az egykoru Európa megfontolásának van aláterjesztve. A szabadelvű conservatív kormányokat, melyek az általános mozgalomtól elszakadni nem tudtak s

nem is akartak, ezen elismerésre kényszerítette a viszonyok hatalma. Spanyolország ugyanazon indokokkal fogva cselekedett: két évszázad óta volt ez ország az abszolút elvek viadára; de ma már, noha nem szűnik meg katolikus lenni — nem lehet többé a katolikus elvek harcosa.“

É-Amerika. New York, febr. 15. A képviselőházban a külügyekkel foglalkozó bizottmányhoz egy javaslat utasított, mely abban áll: hogy a Monroetani lelkismeretesen fenntartandó s az elnök felszólítandó, hozza össze a szövetségbe az amerikai köztársaságokat Franciaország ellen.

Ujabb. Bukarest, mart. 1. Tegnapi népesorport járt kelt a városban nemzetőrség alakítását sürgetve. Ghika Dömötör miniszter megígérte, hogy fog alakítani.

Berlin, mart. 2. Goltz gr. a király parancsára holnap estig halasztotta el Párisba utazását. Goltz ma Bismarckkal s a francia és angol követtel a királlyal ebédelt.

Bukarest, mart. 2. Este. Az ország leggazdagabb családjainak önkéntes adományaiból tegnap és ma kifizettetett a katonaságnak három hónap óta hátra maradt zsoldja.

T. és feladás szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 1331. 1866.

Hirdetmény.

Közírtté tétik, miszerint a Patai ösves birtokosi arányosított koresmárlásjog e folyó év mártius hó 15-én az alólírt hivatal irodájában az 1866-ik év április 1-től kezdve, három egymásután következő évekre a legtöbbet ígérőknek árverezés útján ki fog adni.

A bérleti kedvelők kötelesek az árverezés előtt a kikáltsági öszvegek 5%-át mint bánatpénzt készpénzben letenni.

Az árverezési feltételek e hivatalnál megtekinthetők.

Kolozsvárt, február 28-án, 1866.

A kolozsi járás szolgabírói hivataltól.

Sz. 742. 1866.

Hirdetmény.

Nemes Tordamegye tisztsége részéről ezennel közírtté tétik, hogy az Alsó-Járai koresomajog arányosítása tárgyában, tárgyalási napul f. é. mártius hó 27-ik napja délelőtti 9 órája tűzített ki, miről a koresoma jogosult birtokos urak ezennel értesítettek és a kitűzött tárgyalásra személyesen, vagy felhatalmazottjuk által megjelenni felhivatnak.

Tordamegye tisztsége Tordán, februárius 27-én, 1866.

NEM HIVATALOS.

Felvilágosítás és felhívás a „VICTORIA“ biztosító társaság igazgatóságától.

Hivatalos kötelességünknek ismerjük némely szárnyaló hírek irányában tisztelettel értesíteni a t. cz. biztosító közönséget, hogy a „VICTORIA“ biztosító társaság épen nem egy ugyanazon társaság az „erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat“ tal, és a Victoria biztosítottaitól kárpótlékot soha követheti nem fog, mert ez sem jogában, sem rendszerében nincs.

Az „erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat“ az mely rendszere szerint ezt cselekszi, melylyel tehát a „VICTORIA“ össze nem tévesztendő; ugyanis a „VICTORIA“ biztosító társaság egy részvényekre alakult új társaság, mely előre megszabott díjak s a legszolidabb elvek mellett biztosítván, alapítókéval áll jól a károk pontos fizetésért, és az „erdélyi kölcsönös“ szerveztetése és eljárási rendszerére nézve, gyökeresen különbözik.

E kifejtés alapján, hivatkozván már eddigi működésünkben is tanúsított gyors és méltányos eljárásunkra, egyszersmind bizton ígervén azt, hogy társaságunk a méltányosság és igazság útjáról soha eltérni nem fog, egész tisztelettel hívjuk fel a t. cz. közönséget a „Victoriánál“ biztosításra.

A társaság élén állanak:

Igazgatóság: Elnök: Báró József Lajos.

Altag: Hintz György.

Igazgatók: Dóza Dániel, Kövály László, Wagner Frigyes.

Vezérigazgató: Gálóczy Károly.

Vezérigazgatók:

Pesten: Vezérigazgató: Uhl W. F.; vezérigazgatói titkár: Gálóczy János.

S. A. Ujhelyen: „ Deutsch József; „ Sapitta Antal.

Bécsben: „ Fürst Eduárd; „ szervezeti titkár: Aengst Lipót.

Brünnben: „ Herber Lőrinc; „ titkár: Mach Alajos.

Prágában: képviselő titkár: Merlitschek Eduárd, Kövály Mihály.

Biztosíthatók pedig e társaságnál tűzkár ellen: mindenféle lakházak, gazdasági épületek, kastélyok, templomok, azokban a harangok, gyárak, műhelyek, azok felszerelvényei, készletek, gyártmányok sat. bútorok, árucikk-raktárak, gazdasági készletek, magtárban gabona, szalmás gabona, takarmány, széná, mindenféle baromállomány bennégek ellen.

Szabadég alatt levő takarmány- és gabona-félék biztosításánál bizalommal ajánljuk azon elvet figyelembe, hogy ezekkel együtt az épületek is nálunk biztosítottasnak, mert a méltányosság hozza magával, hogy ne csak a legveszedelmesebb tárgyak, hanem egyszersmind a kissé bátorosabb épületek biztosításában is részestüljünk.

A biztosítási díjak a lehető legolcsóbbra szabvák; egyszerre több évre kötött biztosításoknál különös kedvezések engedtetnek.

A „VICTORIA“ egyike levén a legfialtallab biztosító intézeteknek, igyekezni fog jó hírnevét a kárterítések alkalmával is méltányosság, igazság és gyors fizetés által megalapítani.

Feladományi ívek ingyen adatnak; mindenféle felvilágosítások és utasítások a legszivesebb készséggel szolgáltatnak.

Kolozsvárt, márciusus hó 2-án, 1866.

A „VICTORIA“ biztosító társaság igazgatósága.

Altag: Hintz. Igazgató: Dóza. Vezérigazgató: Gálóczy.

(99)

Távollevőket és vidékieket érdeklő hirdetmény.

melynélfogva mindazon tisztelt egyéneknek, kik a kolozsvári szab. zálogintézetben ügyeiket távolról, vagy egyéb ok miatt el nem igazíthatják, tudtúl adom: miként kölcsönre szánt arany- ezüst és egyéb ékszerek, valamint minden a börzén árfolyammal bíró papiroknak betévesztését, kiváltását, vagy átiratását 35 frton kezdve akár mekkora öszveggel, minden egy frt után 3 krajczár díj mellett elválalom pontos eligazítás és titoktartás ígérete mellett. Felválalom továbbá: tisztá és bizonyos várandó urb. kárpótlások eladását 500 frton kezdve, akár mekkora öszveggel 2 1/2 % díj mellett, azután itt helyt bel- és külvárosi házak, szőlők, kertek, szántó és kaszálók, valamint falusi jószágoknak bérbe, vagy örök ároni eladását, úgy termény és ipar cikkek elszerezését, vagy eladását. Végre tudatni kívánom miként egy nőten ember, kinek gazdaság és egyéb ügyek eligazításába sok évi gyakorlottsága van, egy jószág igazgatói, vagy megbízottsági állomást szerény feltételek mellett elfogadni hajlandó, melyekről bővebb felvilágosítást ad bel-monostorunka 192 sz. alatt Kribl-féle házánál lakó

alkusz ifj. SZENKOVICH MÁRTON.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

LEGKITÜNBŐ SZÉPÍTŐ-SZEREK!

Pártfogolva császári, királyi és hercegi udvaroknál!

Kittintetve szabadalmak, szabad-levelek és érmeek által!

Dr. BÉRINGUIER L.

KORONA-SZESZE

(A kölni víz quintessentiája.)

Kittintő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógy- erejű segédszer, mely az ételszerveket élesíti és erősíti.

Dr. BÉRINGUIER

növénygyökér-olaja

hoszszabb használatra elégséges üvegesében 1 frt o. e. a legalkalmas növénygyökerekből készítve, a hajak és szakál épen-tartása, erősítése és szépítésére; ugyisint a kellemetlen fejkörpa és sörör-képződés megállítására.

Dr. BÉRINGUIER

növényi hajfestőszer

(Teljes tokban kefél- és csészékkel 5 frt osztr. ért.) Mint tökéletesen czélszerűnek és teljesen ártalmatlannak ismert szer, a hajak és szakál, úgy a szemöldök minden árnyazatú színre való tetszés szerinti tartós befestésére.

Valamennyi fentebbi cikkek, mint feltűnő tulajdonságuk által dicséretesen bebizonyult tárgyak

valódiságukérti jóállással kizárólagosan kaphatók:

Kolozsvárt: WOLFF JÁNOS és Engel József gyógyszerészeknél, valamint: Besztercén: Kelp Ferenc; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Stenner F.; és Jekelius Ferdinand gyógyszerészek. Déván: Bosniák A. Dézen: Krémer Samu. Nagy-Engden: Horváth Ferenc. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Károlyi József; Ruzs János és Matherny Emil gyógyszer.; Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Breckner Károly; és Vándory & Brandsh. Segesvárt: Misselbacher J. B. és fia. Sz.-Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer. Szász-Régenben: Wachner Triangott. Szászben: Weissörtel Ad. G. Seebenben: Zöhner J. F.; Székely-Keresztúrban: Binder Márton. Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla. Sz.-Udvarhelyt: Kautz J. A. gyógyszer.; Szeredában: Gonyz A.; Sz.-Somlyón: Ruzska Ignác. Tasnádon: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalatánán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

JODITER RETTIG-SYRUP

azon különböz szerek közt, melyeket a betegek javasolnak, az oly annyira ellentérekedő halmajzsír helyett, a Grimault féle iblányos retekcsörp, mind ize, mind alakjánál fogva is ekkor a leghatásosabbnak és a czélnak legmegfelelőbbnek bizonyult. Ezen szer sohasem tagadja meg jótékony működését a mellbetegségek, aszkór, vér-vízibetegségek és görvlyes bajok gyógyításánál; ez nem támadja meg a gyomrot, sőt inkább étvágyat gerjeszt, kiváltkép a gyermekeknek színtelenség, borpetyhűdség, gyakran előforduló nedvromlás és a nyakmirigykihajtás ellen sikeresen használtatik.

E retekcsörp a párisi gyakorlatba már bevetették, és mai napság már a legelőkelőbb orvosok mint igen hathatós vértisztító szert rendelik.

Az iblányos retekcsörp alapja: zsáza- és reteknedv; mindkettő sülyvelles növény azon elismert tulajdonságokkal, melyek iblányt és ként termeszti állapotban tartalmaznak, mely nevek a készítmény hathatóságára és a bevétel könnyűségére nézve mind a felnőtteknél, mind a gyermekeknek elegendő kezességet nyutának. Dr. Bazin és Cazenave a párisi St. Louis kórház orvosai ezen iblányos retekcsörpöt, különösen és pedig számos kedvező siker alapján különféle bőrbetegségek ellen ajánlják.

Raktár: Ausztria minden nevezetes gyógytárában.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejtővárt kapható:

BÁNK BÀN

nagy dalmú 3 felvonásban szerző s zongorára két kézzel alkalmazta

Erkel Ferenc. Ára 5 frt.

Ebből külön megszerezhetők:

Kivonat két kézzel 1 frt 50 kr négy kézzel 2 frt — kr.

Bevezetés — 50 kr — 50 kr.

Keserű bortal 2 kézzel — 40 kr Magyar tánc két kézzel — 50 kr.

Bevonulási induló. Ferencz József ó cs. k. apost. Főlsége 1865-dik évi dec. 12-én történt bevonulása alkalmára. Szerző Herdy F. Ára 60 kr.

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Irta P. Szathmáry Károly. Ára 2 forint o. ért.

Népszerű méhészkönyv, 200 holdig eladó

készítette. Kis János. Háromszéken öltszemi ev. ref. pap. Ára füzve 1 frt 40 kr. kötve 1 frt 60 kr.

A kérdések kérdése. Irta Mocsáry Lajos. Ára 50 kr.

Szavalmányok növendék leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.

(101) (1—3)

Gazdatiszt kerestetik.

Egy jóbizonyítványokkal ellátott gazdatiszt, rögtön alkalmazást szerezhet magának, koszt, szállás és 120 forint évi fizetéssel. Bővebben értekezhetni Keresztiesen (utolsó posta Torda) Papp Jóachimnál.

(97) 6/3 (1—1)

Gyomorgörcs és emésztési gyengeségben szenvedőknek.

Néhai dr. DOECK családijához (Brannstorf) Hannoverben Sonnenburg, Neumarkt Dec. 14-ik 1865. Hálás köszönettel adom önöknek tudtára, hogy én a dr. Doeck-féle szer használatát a utasításának szoros megtartása mellett különösen észszerű életrend által gyomorgörcs szenvedéseimről teljes meggyabardultam. Hogy sikeréről bizonyos legyek, egy egész évig vártam e nyilatkozatommal.

Heidenreich, superintendens.

A dr. Doeck-féle orvoslás utasítását e lapok kiadó hivatala ingyen küldi meg a t. cz. kívánóknak.

Nyári virágmagvak és virágföld.

Alólírt tisztelettel jelentem, hogy Erfurtból és Bécsből több ízben hozott, s saját termesztésem által meggyabardított virágmagvakal szolgálatk, adagjait csak fél árban számíttva. A magvak jószágáról s valódi nevelők kereskedésem — Ugyancsak nálam lehet kapni: Erika vagy Kamelia, Begonia, viola és bármiféle virághoz alkalmas, jól elkészített földet juttatnyos áron.

Lakásom: Kolozsvárt, kulturdanczban a temető soján 20 szám alatt.

(100) (1—*)

Haszonbéri hirdetés.

A tordai unitárius gymnasium Jobbágy Andrásféle szindi tagosított birtoka, és a hozzá tartozó részfőzősok, melyek állanak együtt, mintegy 119 hold szántóból, és 128 hold kaszálóból, f. 1866-ik évi Sz.-György naptól fogva, több egymásután következő évre bérbe adandók lévén, a bérleti kívánók bővebb értesítést vehetnek, a haszonbéri feltételekre nézve, Kolozsvárt Mikó Lőrincnél, Tordán Székely Eleknel.

(98) 6/3 (1—8)

Gyomor és altesti fájdalmak ellen.

Egy szer ajánlatik, mely gyors enyhülést és azután gyógyulást okoz. Ertekezhetni a betegség pontos kijelölése mellett bérmentes levél által Bécsben dr. E. H. M. 107. Poste restante.

(92) (2—3)

150 véka búkköny eladó

Berkenyesen utolsó posta Mocsáry Lajos.

A jószág felügyelő égnél.